

KONFERENSIYALAR.COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

O'ZBEKISTON – 2030: INNOVATSIYA, FAN VA TA'LIM ISTIQBOLLARI

**II RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYA MATERIALLARI**

OKTYABR, 2026-YIL

ISBN 978-9910-8337-7-9

O‘ZBEKISTON – 2030: INNOVATSIYA, FAN VA TA’LIM ISTIQBOLLARI. II Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari. – Toshkent: Scienceproblems team, 2026. – 200 bet.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: “Scienceproblems Team” MChJ

Konferensiya o‘tkazilgan sana: 2026-yil, 2-oktyabr

Mas’ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur nashrda “O‘zbekiston — 2030: innovatsiya, fan va ta’lim istiqbollari” nomli II Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi doirasida taqdim etilgan ilmiy maqolalar to‘plami jamlangan. Unda O‘zbekistonning turli oliy ta’lim va ilmiy-tadqiqot muassasalari, tarmoq tashkilotlari, mustaqil tadqiqotchilar tomonidan taqdim etilgan ijtimoiy-gumanitar, iqtisodiyot, huquq, biologiya, tibbiyot va boshqa sohalarga oid maqolalar kiritilgan. Maqolalarda ilm-fanning zamonaviy yo‘nalishlari, innovatsion texnologiyalar, ta’lim islohotlari hamda barqaror taraqqiyotga oid masalalar muhokama qilingan. To‘plam akademik izlanishlar, amaliy tajribalar va ilmiy xulosalarni birlashtirgan holda, fanlararo integratsiyani chuqurlashtirish va ilmiy hamkorlikni kuchaytirishga xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsiya, fan va ta’lim, O‘zbekiston 2030, barqaror rivojlanish, ilmiy izlanishlar, fanlararo integratsiya, ilmiy hamkorlik, texnologik taraqqiyot, zamonaviy ta’lim.

ISBN 978-9910-8337-7-9

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

PEDAGOGIKA FANLARI

OLIY PEDAGOGIK TA'LIM SIFATINI OSHIRISHDA ETNOPEdagogIK AKSIOLOGIYA: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR

Usmonova Sohobxon Ilhomjon qizi

Namangan davlat chet tillari instituti

Stajyor-o'qituvchisi

Tel: 998 93 037 59 92

Email: usmonovasohiba97@gmail.com

Annotatsiya. Maqolada oliy pedagogik ta'lim sifatini oshirish kontekstida etnopedagogik aksiologiyaning o'rni, ushbu sohadagi mavjud muammolar hamda ularni bartaraf etishning mumkin bo'lgan yechimlari tahlil qilinadi. Tadqiqotning maqsadi etnopedagogik aksiologiyani ta'lim sifati mezonlari bilan bog'lash hamda amaliy yechimlar tizimini ishlab chiqishdan iborat.

Kalit so'zlar: oliy pedagogik ta'lim, ta'lim sifati, etnopedagogik aksiologiya, muammo, yechim, sifat mezonlari.

ETHNOPEDAGOGICAL AXIOLOGY IN IMPROVING THE QUALITY OF HIGHER PEDAGOGICAL EDUCATION: PROBLEMS AND SOLUTIONS

Usmonova Sohobxon Ilhomjon qizi

Namangan State Institute of Foreign Languages

Trainee Teacher

Annotation. The article analyzes the role of ethno-pedagogical axiology in improving the quality of higher pedagogical education, the existing problems in this field, and possible solutions to overcome them. The aim of the study is to link ethno-pedagogical axiology with quality criteria of education and to develop a system of practical solutions.

Key words: higher pedagogical education, quality of education, ethno-pedagogical axiology, problem, solution, quality criteria.

Oliy pedagogik ta'lim sifatini oshirish masalasi bugungi kunda nafaqat o'quv dasturlarini yangilash, balki bo'lajak o'qituvchining ma'naviy-aksiologik salohiyatini mustahkamlash bilan ham bevosita bog'liq. YUNESKOning xalqaro ta'lim hisobotida ta'kidlanishicha, kelajak ta'limi sifati o'qituvchining nafaqat kasbiy bilimi, balki uning axloqiy-qadriyat pozitsiyasi bilan ham belgilanadi [1]. Shu nuqtayi nazardan etnopedagogik aksiologiya – ya'ni xalq pedagogikasidagi qadriyatlarni ilmiy-nazariy tahlil qilish yo'nalishi – oliy ta'lim sifati tizimining muhim, biroq hali yetarlicha baholanmagan tarkibiy qismi hisoblanadi. V.A. Slastenin va G.I. Chijakova pedagogik aksiologiyani o'qituvchi tayyorgarligi sifatining ichki mezon sifatida talqin etishadi [2, 58-b.]. Ammo amaliyotda odatda etnopedagogik aksiologiya ko'pincha alohida, ta'lim sifatini baholash mezonlaridan uzilgan tarzda o'qitiladi. Natijada bu yo'nalish davlat ta'lim standartlari va akkreditatsiya mezonlari tizimida yetarlicha aks etmayapti. Shu boisdan mazkur maqola etnopedagogik aksiologiyaning oliy pedagogik ta'lim sifatidagi o'rnini aniqlash, sohadagi asosiy muammolarni tizimlashtirish hamda ularni bartaraf etishning ilmiy asoslangan yechimlarini ishlab chiqish kabi masalalarni o'z ichiga oladi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Ta'lim sifati va aksiologik yondashuv o'rtasidagi bog'liqlik masalasi turli ilmiy manbalarda yoritib berilgan. G.N. Volkov xalq pedagogikasi materiallarini o'qitish sifatini uning "jonli", amaliy xarakterda berilishi bilan bog'laydi, aks holda material faqat tarixiy-axborot darajasida qolib ketishini ta'kidlaydi [3, 63-b.]. B. Xodjayeov oliy ta'lim sifatini oshirishda o'qituvchi-talaba, nazariya-amaliyot o'rtasidagi uzviylikni ta'minlovchi didaktik mexanizmlarning yetakchi rol o'ynashini ko'rsatadi [4, 142-b.]. S. Schwartz nazariyasiga ko'ra, ta'lim sifatini faqat kognitiv ko'rsatkichlar bilan emas, balki bitiruvchining qadriyatlar tizimi barqarorligi bilan ham baholash lozim [5]. O'zbekiston Respublikasining taraqqiyot strategiyasida ham ta'lim sifatini oshirish vazifasi yuksak ma'naviyatli kadrlar tayyorlash bilan uzviy bog'liq holda belgilangan [6]. Shu bilan birga, ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, etnopedagogik aksiologiya bo'yicha mavjud tadqiqotlarning aksariyati nazariy-tavsifiy xarakterga ega bo'lib, uni aniq sifat mezonlari (masalan, akkreditatsiya ko'rsatkichlari, bitiruvchi kompetensiyalari profili) bilan bog'lovchi amaliy modellar yetishmaydi. Aynan shu bo'shliq mazkur tadqiqotning dolzarbligini belgilaydi.

Muhokama. Etnopedagogik aksiologiyani oliy pedagogik ta'lim sifati tizimiga integratsiya qilishda bir qator muammolar mavjud. Birinchi muammo – mazmuniy uzilish: etnopedagogika fani mustaqil, boshqa fanlar bilan bog'lanmagan holda o'qitiladi, buning natijasida uning aksiologik salohiyati boshqa pedagogik fanlarga "o'tmaydi". Bu muammoning yechimi sifatida fanlararo integratsiya tamoyilini joriy etish, ya'ni etnopedagogik qadriyatlar mazmunini "Pedagogika nazariyasi", "Ta'lim sifatini boshqarish" kabi fanlar dasturiga singdirish taklif etiladi. Bu B. Xodjayeov ilgari surgan uzviylik tamoyiliga mos keladi [4, 149-b.]. Ikkinchi muammo – baholash mezonlarining yetarli emasligi. Ya'ni bitiruvchining etnopedagogik-aksiologik kompetensiyasini o'lchovchi aniq indikatorlar deyarli ishlab chiqilmagan. Yechim sifatida S. Schwartz nazariyasi asosida [5] talabaning qadriyatlar iyerarxiyasini diagnostika qiluvchi so'rovnoma va portfolio-asosidagi baholash vositalarini akkreditatsiya mezonlariga kiritish mumkin. Uchinchi muammo – o'qituvchi kadrlarning tayyorgarlik darajasi. Kuzatishlar shuni ko'rsatadiki, ko'p hollarda etnopedagogika o'qituvchilarining o'zi zamonaviy sifat menejmenti tamoyillari bilan yetarli tanish emas. Bu borada malaka oshirish kurslarida etnopedagogika va ta'lim sifati menejmenti mavzularini birlashtirgan modullar joriy etish maqsadga muvofiq. To'rtinchi muammo esa amaliy bazaning yetishmasligi masalasidir. G.N. Volkov ta'kidlagan "jonli" tarbiya vositalari [3, 71-b.] zamonaviy raqamli ta'lim muhitida yetarlicha aks etmagan; buning yechimi sifatida etnopedagogik keys-baza va raqamli resurs markazlarini yaratish tavsiya etiladi. Barcha ushbu yechimlar YUNESKO tavsiya etgan moslashuvchan, ammo milliy ildizlarga tayangan ta'lim tizimi g'oyasi bilan uyg'un holda amalga oshirilishi lozim [1].

Natijalar. Tadqiqot natijasida oliy pedagogik ta'lim sifatini etnopedagogik aksiologiya orqali oshirishning to'rt yo'nalishli yechimlar tizimi shakllantirildi: 1) fanlararo mazmuniy integratsiya; 2) qadriyatlar diagnostikasiga asoslangan baholash mezonlari; 3) o'qituvchi kadrlarning aksiologik-metodik malakasini oshirish; 4) etnopedagogik raqamli resurs bazasini yaratish. Ushbu yo'nalishlar bir-biri bilan uzviy bog'liq bo'lib, ularni alohida emas, balki ta'lim sifatini ta'minlash bo'yicha yagona institutsional strategiya doirasida amalga oshirish tavsiya etiladi. Taklif etilgan tizim oliy ta'lim muassasalarining ichki sifat kafolati mexanizmlarini takomillashtirishda amaliy asos bo'la oladi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, etnopedagogik aksiologiya oliy pedagogik ta'lim sifatining ajralmas tarkibiy qismi bo'lib, uni sifat menejmenti tizimidan ajratib qo'yish ta'lim natijalarining to'liq bo'lmasligiga olib keladi. Mazmuniy integratsiya, aniq baholash mezonlari, kadrlar malakasi va raqamli resurslar majmuini o'z ichiga olgan yondashuv etnopedagogik qadriyatlarni shunchaki qo'shimcha mavzu emas, aksincha ta'lim sifatini oshiruvchi strategik omilga aylantirishga xizmat qiladi. Kelgusi tadqiqotlarda ushbu yo'nalishlarning har birini aniq o'lchov mezonlari bilan boyitish dolzarb vazifa bo'lib qolmoqda.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. UNESCO. (2021). Reimagining our futures together: A new social contract for education. Report of the International Commission on the Futures of Education. Paris: UNESCO.
2. Слостенин В.А., Чижакова Г.И. Введение в педагогическую аксиологию. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 192 с.
3. Волков Г.Н. Этнопедагогика: Учеб. для студ. сред. и высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 1999. – 168 с.
4. Xodjayev B.X. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti. Darslik. – T.: «Sano-standart» nashriyoti, 2017. – 416 b.
5. Schwartz, S. H. (2012). An Overview of the Schwartz Theory of Basic Values. Online Readings in Psychology and Culture, 2(1).
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi «2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida»gi PF-60-sonli Farmoni. // Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 29.01.2022-y., 06/22/60/0082-son.

O‘ZBEKISTON — 2030: INNOVATSIYA, FAN VA TA’LIM ISTIQBOLLARI

II RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

2026-yil, 6-oktyabr

Mas’ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

O‘ZBEKISTON — 2030: INNOVATSIYA, FAN VA TA’LIM
ISTIQBOLLARI. II Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi
materiallari. – Toshkent: Scienceproblems team, 2026. – 200 bet.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: Scienceproblems Team

Konferensiya o‘tkazilgan sana: 2026-yil, 2-oktyabr

ISBN 978-9910-8337-7-9

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Scienceproblems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.